

Statsminister Gro Harlem Brundtland
PENSJONISTMØTE I TRONDHEIM 7.9.91

Kjære forsamling

Vi nærmer oss slutten på en hektisk valgkamp. Nok en gang har vi fått illustrert hvor skillelinjene går i norsk politikk, ikke bare på saker og standpunkter, men på viljen til å ta ansvar for en utvikling til beste for hele landet. Spriket på borgerlig side er nok en gang demonstrert .

Samtidig med vår egen valgkamp har vi alle med spenning fulgt utviklingen i vårt store naboland i øst. Igjen er vi minnet om hvor verdifull den demokratiske styreform er. Vi har sett tusener reise seg for å forsvare det nyfødte, vare demokratiet i Sovjet. Folkestyret er ikke en selvfølgelighet. Jeg håper at vi alle -uansett partifarge- vet å verdsette de rettigheter vi har i Norge, stemmerett og ytringsfrihet, og ikke lar hjemmesitterpartiet bestemme for oss. Det vil være et tap , ikke bare for det enkelte parti, men for folkestyret i det hele.

GODT LAND Å BO I

Vi har flere ting å glede oss over i Norge. I en større dansk undersøkelse som ble slått opp i Arbeiderbladet for to uker siden , så vi at Norge kom på topp internasjonalt når det gjaldt velferd og livskvalitet. Fremfor alt viste undersøkelsen at vi scoret høyt på fellesverdier, trygghet og miljø. Mange ting kan gjøres bedre. Oppgavene er både omfattende og varierte. Men likevel - la oss også innrømme at det har skjedd store fremskritt. Disse verdiene skal vi stå sammen om og utvikle videre.

UTVIKLING I ANTALL ELDRE

I 1980 årene ble det nærmere 80.000 flere alderspensjonister. I dag er det vel 600.000 som mottar alderspensjon. I 1990 årene vil gruppen over 67 år ikke øke, men vi vil få en sterk økning i antall eldre over 80 og 90 år. Det vi også vet er at denne gruppen er to tredjedeler enslige kvinner. Denne økningen viser at har skjedd en positiv utvikling på helsefronten. Mange setter automatisk likhetstegn mellom gamle og syke. Dette er feil! For det første må vi huske at de eldre er en like sammensatt gruppe som alle andre. Det er forskjeller i interesser, holdninger og i livsstil. Sykdom er noe som først og fremst rammer de eldste blant pensjonistene. De som blir pensjonister i dag, kan regne med mange flere gode år enn foreldregenerasjonen kunne. Men de eldste blant de eldre har naturlig nok et større behov for tjenester innen helse- og sosialsektoren.

KOMMUNALE TJENESTER ØKONOMI

En forutsetning for vårt velferdsamfunn er en sunn kommuneøkonomi. Vi er alle avhengig av de tjenester kommunen yter.

Staten må sørge for et økonomisk fundament og et hensiktsmessig lovverk. Kommunen må engasjere seg i å finne gode løsninger lokalt. Vår regjering har sørget for å styrke kommuneøkonomien slik at kommunene blir bedre i stand til å løse de mange oppgaver de står overfor. Dette har vi fått støtte til fra mellompartiene, mens Høyre og Fremskrittspartiet

har gått mot. To milliarder kroner mer har kommunene fått å rutte med etter at vi overtok. I tillegg bevilget vi for i mai 200 mill. kroner til styrking av eldreomsorg og arbeid for mennesker med psykisk utviklingshemming. Av dette har Trondheim fått over 4 millioner til å ansette mer hjelp. På denne måten får vi flere hender i arbeid og vi får løst viktige kommunale oppgaver.

Et annet eksempel jeg vil nevne er et nytt tiltak som kalles Frivillighetssentraler. I samarbeid med private organisasjoner skal disse koordinere frivillig innsats i form av hjelp til eldre og pleietrengende. Det er registrert stor interesse for å drive sentralene. Fire kommuner i Sør Trøndelag har fått ja på sine søknader om å delta, to av prosjektene er lagt her til Trondheim.

PERSONLIG ØKONOMI

Mange av de brevene jeg får fra pensjonister omhandler de eldres økonomi. Alle vet dere hvor mye oppstyr det ble om indeksoppgjøret på 158 kroner fra i fjor. Det var spredt mye villedende informasjon om at dette var alt pensjonistene skulle få i år. Nå vet dere bedre. Årets trygdeoppgjør som kom i mai var et godt oppgjør stt fra pensjonistenes side. Dette ble også sagt fra de organisasjonene som var parter i forhandlingene. Boligutgiftene er ofte det som avgjør om økonomien oppleves som vanskelig eller ikke. Det har derfor vært nødvendig å øke bevilgningene til bostøtte til pensjonister med de laveste trygdene.

Jeg vil også si litt om skatt. Det er fortsatt slik at minstepensjonister ikke skal betale skatt. Men hvis en har store renteinntekter i tillegg til trygden, da kan det bli aktuelt - på linje med dem som har en høyere pensjon - å betale noe skatt. Men jeg vil gjerne understreke: det er ikke snakk om noen generell skatteskjerpelse for pensjonistene. To av tre pensjonister får uendret skatt eller skattelette

etter den nye skattereformen. De som får en mindre økning er pensjonister med høye pensjoner eller tilleggsinntekter.

Vi har også gjort endringer i reglene om tak på egenbetaling for ulike kommunale tjenester. Ordningen er utvidet til også å omfatte hjemmesykepleie. Taket faststttes i forhold til inntekt. Hensikten er å skjerme minstepensjonister og storforbrukere av helse- og sosialtjenester.

Et tema som jeg også merker opptar mange er likstilling når det gjelder pensjoner for samboere og gifte. Når Folketrygden i sin tid ble utformet var ikke samboerskap særlig vanlig. Nå er situasjonen annerledes, også blant pensjonister. Jeg skjønner at ektepar kan se det som urettferdig at de får mindre å rutte med enn samboere gjør. I den Trygdemeldingen som min forrige regjering la fram for Stortinget ble det sagt slik: "det bør være et langsiktig mål at ytelsene i folketrygden i større grad baseres på det enkelte individ som økonomisk enhet". Dette er i tråd med Stortingets syn og det jeg har uttalt om saken. Det er nå nedsatt en arbeidsgruppe som skal se nærmere på hvordan tiltak i retning av mer personrettede pensjonsordninger evt. kan utformes. Men la oss ikke glemme; dette må også ses i forhold til de fordeler ektefeller i dag har, f.eks etterlattepensjon. Og det må ses i sammenheng med skattemessige forhold.

SAMMENHENG - HELHET

I valgkamptider er det mange som melder sine krav, mer eller mindre rettmessige. Det er da vi som politikere må minne om at vår oppgave er å ivareta alle grupperes interesser. Det er ikke

sosialdemokratisk tankegang å bli et parti for særinteresser. Vi vil stå sammen og spørre hvordan vi kan ta vare på de som trenger mest omsorg og mest ansvar fra oss andre. Det er i vår alles interesse å sørge for bedre oppvekstkår for barn, et trygt nærmiljø, verdiskaping som gir oss en økonomisk plattform for velferdsamfunnet - f.eks for å sikre en forsvarlig eldreomsorg. Dette er behov som går på tvers av av grupper og generasjoner og som krever et felles verdigrunnlag og at vi ser helheten i samfunnet omkring oss. Et sentralt spørsmål i denne valgkampen er politisk styring. Så sterkt som det spriker på alle andre kanter, er det Arbeiderpartiet som med sin styrke og evne til styring som har måttet påta seg ansvaret for ivareta landets interesser overfor andre land og for å komme gjennom de store økonomiske problemer vi sliter med. Vi har tatt utfordringen. Men vi forventer da et minstemål av redelighet og støtte fra dem som bad oss ta over da det borgerlige alternativet nok en gang sprakk. Men som mindretallsregjering kan vi ikke ta ansvaret helt alene. Vi kan ikke påta oss å styre uansett hvilke arbeidsbetingelser vi får. Dette tror jeg faktisk det norske folk skjønner.

Når valget er over, står vi foran nye utfordringer, innenriks og utenriks. Vårt mål er gjennomføre en politikk til beste for det norske folk, gjennom felles løft og i pakt med våre beste tradisjoner. Til det trenger vi støtte fra alle generasjoner og alle grupper.

La oss vise at vi bruker de muligheter vi har for innflytelse, tenk igjennom hva du synes er veien å gå for å skape et bedre samfunn. Ikke overlat valget til andre. Bruk stemmeretten din.